

Doğa
Flora

Dr. Bülent Gözceliođlu
turkiye.dogasi@tubitak.gov.tr

MADAGASKAR'IN PALMIYELERİ

Madagaskar, yaklaşık 13.000 tür çeşitliliği ile zengin bir bitki hazinesidir. Bu kadar zenginliğin yanında, adada hâlâ yeni türler keşfedilmeye devam ediliyor. Buradaki bitki türlerinin %80'i endemik, yani dünyanın başka hiçbir yerinde yaşamıyor. Madagaskar'ın bir ada olması bunun asıl nedeni. Bununla birlikte, Madagaskar'da en az beş geniş ve farklı iklim bölgesi yer alıyor. Her bir iklim bölgesi diğerlerinden çok farklı bitki türlerini içeriyor. Adada 1.000'den fazla orkide türü, 400'den fazla kahve türü, çok çeşitli baobab ağaçları vb. bulunuyor. Ancak bunların içinde palmyelerin ayrı ve özel bir yeri var.

Madagaskar'da yaşayan palmye türlerinin neredeyse tamamı endemik. Yaklaşık 192 kadar türün %90'ı endemik kabul ediliyor. İntihar palmyesi, mavi palmye ve gezgin palmye gibi türler en öne çıkanlar arasındadır.

İntihar palmyesi 18 metre kadar büyüyebilir. 20-30 yıla kadar yaşar. Sayıları çok azaldığı için soyları kritik tehlike altında olarak değerlendiriliyor.

Mavi palmyenin gövdesi 30 ila 45 cm çapındadır. Doğal ortamlarında boyları 25 metrenin üzerine ulaşabilir. Yapraklarının rengi mavimsi gridir.

Gezgin palmye, yaygın olarak gezgin ağacı, gezginin hurması veya Doğu-Batı hurması olarak da bilinir. Ancak gerçek bir palmye (Aracaceae familyası) değil, Strelitziaceae ailesinin bir üyesidir. Gezgin palmye, açık ve yelpaze benzeri bir tacı olan, yaprak dökmeyen bir ağaçtır. Genellikle 20 metreye kadar büyür -ancak 30 metreye ulaşan örnekleri de bulunur. Silindirik gövdesi tek olarak büyümüş veya tabanda dallanmış olabilir. Bitkinin yaprakları muz yapraklarına benzer. 3-6 metre uzunluğundaki kalın bir yaprak sapının üzerinde her biri 2,5-4 metre uzunluğa ve 80-150 cm genişliğe erişebilen büyük yaprakları vardır. Bunlar, 20 veya daha fazla sayıda yaprağın bir arada bulunduğu yelpaze benzeri bir yapıdadır.

Madagaskar'ın nüfusu yaklaşık 30 milyon kadardır. Nüfusun büyük bir çoğunluğu geçinmek için biyolojik çeşitliliğe, doğal kaynaklara, tarıma ve bitki örtüsünden elde edilen diğer kaynaklara bağımlıdır. Bundan dolayı doğal habitatlar ve ormanlar tarım alanı açmak için yok ediliyor. Dolayısıyla büyük miktarda palmye habitatı kaybı meydana geliyor. Bunun yanında küresel iklim değişikliği de büyük bir etken olarak palmyelerin soyunu tehdit ediyor. Madagaskar'da tüm palmyelerin soyu tehdit altındadır. Çoğu tür, özel koruma altındaki bahçelerde bakılıyor.